

Володимир Фединишинець

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВІЙ

З ПОРТРЕТНОЇ ДУХНОВИЧАНІ

Худ. Тарас Данилич. 2003.

Худ. Надія Дідик. 2003.

Вишивка Ірини Куцик. 90-ті роки ХХ ст.

Худ. п. Комп'ютер. 1993.

ДУХНОВИЧ ОЧИМА ДИТИНИ

Малюнок Михайла Ф.,
12 років. 6.III.1982.

Малюнок Михайла Ф.
9 років. 28.X. 1979.

Сад журналу «Айно». 2003. Кн.29.

Володимир Фединишинець
ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВІЙ

Поезія в прозі. Триптих.

Bірши та есеї

ДУНАЙ – ДУХНОВИЧ – Я

Де починаюсь як поет?
Духнович – мій Дунай.
Ця течія, мов синій лет,
Окрилює мій край.

Тече Дунай, тече Дунай,
Минаючи наші краї.
Чого ж тоді і свій потік
Зову ім'ям Дунай?

Дунай уверх по течії
Сягає потічка,
Мов капіляра... «Ви чий?» –
Питає простака.

Духнович – духу капіляр!
(«А діти ви чий?»)
Минути б сонячний удар!
Супроти ж – течії.

«А ви чий? А ви чий?» –
Запитує веселяр.
Бо й він уверх по течії...
Закони капіляр...

«А ви чий? А ви чий?
Чий ви діти? Ви!»
З тих пір в життєвій течії
Не йде це з голови.

У серце в щося мое
Родинне: русин я!
А все віночком обів'є
Дунаю течія.

Тече Дунай... («А ви чий?»)
Голублячи наші краї.
Духновичі... Духновичі...
Тече вовік Дунай.

8.IV.1989

Володимир Фединишинець

Володимир Фединишинець

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВИЙ

Поезія в прозі

Триптих

Вірші та есеї

Бібліотечка журналу «Айно»

Ужгород – 2003

ББК 84.4 Укр 6–4

Ф-32

УДК 808.1

Анотація:

«Духнович кореневий» – це поетична сповідь краєвого письменника Володимира Фединишинця, де закумульовано почуття, контролювані розумом, стосовно двохсотрічного просвітителя Александера Духновича, ідеї, творіння та діяння котрого співзвучні нашому державотворчому часові, а особисто для літератора з Ужгорода служать праведною дорогою з юнацьких років, коли студентом-філологом він заглибився у його багатогранну творчість як на теренах світської, так і на теренах релігійної культур.

*Олена Мейсарош,
поетеса, дружина письменника*

20.IV.2003

Версія обкладинки та колаж авторові

Усі права застережені.

© Фединишинець В.С.

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВІЙ

Заспів

1.

Духнович – просвітник, провісник, пророк.

Духнович – світильник. Духнович – смолоскип. Може, Духнович – прожектор, що просвічує майбутній, прийдень? Ні. Духнович – свічка і сам підсвічник до твої свічки, бо спершу довкіл майже голий простір, хоч десь коло села стояв придорожній хрест. Кам'яний і мальовничий, що замінив дерев'яний.

Цей хрест увінчаний. Та ще прикрашений вишиваним рушником.

2.

Духнович – вічна свічка, свічка, що недогорає. Свічка, яку не погасить жадна буря ані жадний вітер.

Свічка Духновича сильніша за прожектор. Прожектор – дитяча бавлінка проти Духновичної свічки.

3.

Свічка Духновича поступається тільки сонцю, з яким ніхто не може зрівнятися. Правда, якщо сонце – невичерпна зоря, то й Духновичову свічку можна пойменувати зорею. У неї майже невичерпний запас світіння. Принаймні на вік карпато-рутенів вистачить. Та ж доти вони є екзистують, доки не вичерпає ресурс Духновича свічка-зоря. А вона невичерпна, непогасна. Отже, такий і народ. Вічний Двигун, – одне слово.

27–29.IV.2003

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВИЙ

Перша частина

1.

Це наш білий день. Це наше чисте небо. Це наше невтомне сонце. Це наша біла хмарка. Це наш росяний ранок. Це наш обнадійливий полудень. Це наш ліричний вечір. І наша поетична ніч. І наші наївні зорі. І наш вірний місяць.

2.

Духнович – це наш скоротечний час: секунда, хвилина, година, доба, тиждень, місяць, рік, десятиріччя, примхливі сторіччя, тисячоріччя. Вічність.

Духнович – наше позавчоращє минуле, наше завтрашнє сучасне, наше рожеве прийдешнє. Духнович – це наш часовий безмір.

3.

Духнович – це наш простір: молоді гори, долини, що постали на океанічному дні, вітряні моря-океани.

Духнович – це гравімір нашого буття. Триєдиність сущого.

4.

Духнович – це наш огень. Духнович – це наша вода.

Духнович – це наш воздух.

Духнович – це наше дерево. Найпоетичніше – сполохана ялинка. Наймогутніше – надійний дуб. Але Духнович – це й листик на трепеті.

Це – фундаментальне дерево, що має невсохнуте коріння, здоровий стовбур, могутній розмах крони.

Власне, Духнович – це крона дерева. Се – цоколь і надбудова.

Духнович – це дерево Світового Саду, а Сад належить Світовому Ренесансу. Духнович – це наша духовна яблуня, що безперервно плодоносить.

5.

Духнович – це наша легенда, наша казка, наш міф. Плід фантазії, замішаний на реаліях.

Духнович – це наша материнська співанка, коломийка-балада. Коломийкова балада. Баладна коломийка. Це – лінія отчої мелодії. Це наші голосові зв'язки.

Духнович – це наша приповідка.

Духнович – це наш фразеологізм.

Духнович – це наш кореневий дух.

Духнович – це наші уста, язик.

6.

Духнович – наша філологія, історія, педагогія, журналістика, церковність...

7.

Духнович – це ледь жива маленька іскорка, спеленана попелом, у спопелених душах наших. Її ще треба розбудити.

Іскорку ще треба пробудити, розпеленати, роздмухати і... спалахнути від неї. Інакше глубокий сон її ніколи не оставить. А нас, краян, – без іскри – тим паче.

Духнович – це наше серце.

Духнович – це наші очі, не захищені від граду, це наші зіниці.

8.

Духнович – це наша ікона.

Духнович – це наша молитва.

Духновичу сповідаймося не лише сперед Великодня. Перед Духновичем станьмо на коліна, склавши руки догори, просім Всешишнього, аби він не забрав Його на небеса. Най поки що оставить Його нам, на Землі, аби не вигибли ми у життєвій круговерті, в асиміляційній молотарці.

9.

Старші і старі відійдемо, та мусимо залишити Духновича синам, онукам і правнукам, бо його час не минув, не минає, він лише на підході. Це на нашему карпатському просторі, в межах нашого карпатського часу, де мучимося ниськи в Раю.

10.

Духнович – це наше золото, це наша оціль.

Духнович – це наші надра в глибинах аж до ядра планети Земля.

Духнович – наша зоря в межах Галактики і поза нею.

Духнович – це наше єство.

І лише з Духновичем-Будителем поки що вічні єсьмо.

Духнович – це наше Різдво, наше Стрітеня, наше Благовіщення, наші Покрови.

15–18.III.–4.IV.2003.

(редаг. 19.IV.2003)

Ужгород

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВИЙ

Друга частина

1.

Духнович – це наш рух. Власне, це вічний двигун.

Духнович – це наша воля, зусилля до волі! Воля до руху, поступу. Це – наша необхідність.

Духнович – це наш антиспокій.

2.

Духнович – це наша національна матерія. Це буття. Це наша біосфера. Це наша природа. З Духновичем – ми безсмертні.

3.

Духнович – це наша абстракція.

Духнович – це наша свідомість.

Духнович – це наша свобода. З Духновичем ми вільні і свідомі.

З Духновичем – ми європейці. Він – наша релігія і наша істина.

Духнович – це наша культура, наш ритм і такт, наша мелодія.

4.

Духнович – це наша цивілізація.

5.

Духнович крізь сторіччя ішов до нас. Ми крізь сторіччя або бігли за Духновичем, або летіли йому назустріч, або бігли від нього.

6.

Будитель ніс хрест свого народу. Але народ ще не ніс його Хреста. Хресна Дорога Духновича мала свої зупинки, в залежності від наповненості чаші горя, що він її пив. Він ніс хрест свого народу...

Він дійшов своєї Голгофи також, як Ісус Христос.

Духнович прийшов зі світу, явився до нас, аби піти з нами у світ. Із хрестом долі й неволі.

7.

Так, Духнович – поза часом, поза простором.

Коли час висвітлений на карпато-рутенському циферблаті часівника.

Коли простір – це крила над рутенськими Карпатами і долинами, смерековими плесами і річковими жилами-артеріями, над дзеркальними криницями.

8.

Духнович – храм духа. Духнович же! Але він такий високо духовний, – володар і дуже земний, яким зробила його буденна праця.

9.

Духнович – ідеал, який не потребує ідеалізації, проте потребує активної пам'яті. Активнішої, ніж досі. Не від простих руснаків залежної, а від інтелігентів: письменників, учених, культурників. Бо народ своє слово сказав. Він зберіг Духновича.

Пам'ятати Духновича – це пам'ятати самих себе, усвідомити себе на світовому просторі старенької матері-Європи.

Інак ще забудемося у світі, хто ми і що ми і нашо ми... Так забудемося, що навіть америцькі вчені не ідентифікують нас як аборигенів, якщо таки забудемося і загубимося у своєму ж часі і просторі. Чи поможуть і японо-німецькі витончені прилади ідентифікації.

10.

Духнович – наш менталітет.

Але історія - вередлива дама. Зате і мусив явитися Духнович. І докинув нам просторово-часову триединість: був, єсм і буду.

І тепер кождий із нас повторює це як гімн, як молитву, самонавіює собі своє ж буття на Землі і на Небі. Поки що. Бо коли фантастичні проекти перенесуть людину до Космосу, не кажучи про біжчі небеса, – карпато-рутен пішком піде туди, на орбіту. Або спуститься, теж пішком, на дно океану чи у глибини земної кори. Бо є і такі фантастичні проекти прийдешнього життя землян. І, звичайно, Духнович самотнім на Землі не залишить карпато-рутена. З корінням його вимкне, аби пересадити у

той благодатний ґрунт майбутнього. Бо що би він тут без нас, без свого народу?! І що би ми там, без нього, без свого провідника, пророка, спасителя?!

Така зрошеність Духновичового «Я» із «Я» його народу.
А це й безсмертя.

17–19.IV.2003

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВІЙ

Третя частина

1.

Духнович – Будитель. Будитель Духу. Будитель Правдистини. Будитель Добра. Будитель справедливості. Будитель чистоти.

2.

Духнович – Будитель світла, проміння, знань.

3.

Духнович – Будитель праці, змагання. Будитель дії, діяння. Будитель кроків.

4.

Духнович – бубен. Чи барабан? Бубен. Він бубнує новину. Він бубнує новий день. Треба вставати, прокидатися. Треба фриштикувати. Хто це назвав Духновича будильником? Очевидно, то самовизначення, самоозначення, самохарактеристика. Проблеми немає. І будильник потрібен у побуті. Але це не Духнович.

5.

Ні, Духнович – дзвін. Він дзвонить безугаву уже двісті літ і зим. В дощ і сніг, і вітер. Духнович розганяє бурю над Отчим краєм. Духнович – дзвін, наймогутніший дзвін на вежі храму карпаторусинства. Чи просто на дзвіниці при землі. Бо дуже могутні дзвони на вежу й не висадиш, не підсадиш.

6.

Духнович – скрипка. Духнович – це ніжна мелодія скрипки, виготовленої самодіяльним майстром-верховинцем. І тільки самодіяльний скрипаль може її відчувати своїми натрудженими – не ніжними – пушками пальців, що розпухли від тяжкої фізичної роботи. Але вони ліпше видобувають звук, ніж розпухлі від лінощів.

7.

Духнович – орач. Духнович – сіяч. Духнович – жнець. І все в триединій іпостасі. А нива безмежна і кам’яниста. Та це у спадок. Іншої не буде. Духнович – трудар. Впертий і невтомний. Навіть наївний і завжди щирий.

8.

Духнович – велет. Міць від неба і від землі-матері. Духнович невичерпний в енергії, як карпатська бистра вода чи вітер на полонині.

9.

Духнович – це приплив і відплив. Духнович – це відплив і приплив. Не в затоці. Не в морі. Це – океанічне, незупинне до скону буття.

Духнович – це космічні припливи і відпливи. Із глибини безміру і безчасся. Приплив – відплив. Відплив – приплив.

10.

Духнович – це Вічний Двигун. А хтось уповів, що Вічного Двигуна не може існувати в природі навіть теоретично. Чого ж тоді й досі винаходять колесо ? Чого ж тоді трудяться алхіміки в поті чола, коли і їхня праця безпродуктивна? Мабуть, щось тут не так.

Духнович все це заперечує ствердженням.

27–29.IV.2003

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВИЙ

Виспів

1.

Духнович – постать. Особа-особистість.

Духнович – новатор. Виняток. Оригінал.

Духнович – непересічність.

Усі ці означення та ще ціла вервечка подібних щодо

Духновича є правильними. Але вони одинні.

Духнович не є одинним. Тому ще треба шукати в цій площині. Не пару Духновичу. Пари немає. Треба шукати відповідне поняття.

2.

Духнович не є одинним. Духнович – це не одинність.

Духнович – це не одинне.

Духнович – це наша множинність.

3.

Духнович – це Альфа і Омега наша. Альфа і Омега?!

Ні, ні! Духнович – це: аз, букі, веді, глагол, добро, есть, живот, зело, земля, іже, како, люди, мыслете, наш, он, покой, рцы, слово, твердо, ук, ферт, хер, отци, черв, ша,

щта, ер, еры, ерь, ять, ю, я, юс (малый і великий), ксі, псі,
фіта, іжиця.

Духнович – се наша таблиця множення, се наша міра
ваги.

Духнович – се наша множинність. Духнович – се наше
множинне.

Духнович - се наш Дунай.

27–29.IV.2003

Сперед і після Великодня,
Ужгород, на Боздоши,
кут вулиць Капушанської і Легоцького

РІК БУВ ЮВІЛЕЙНО СВІТОВИМ

2003 – рік Александра Духновича

Календар ЮНЕСКО

*Тату, скільки можна писати про Духновича ?!
А інша робота стоїть.*

Легкий докір сина

Для себе підсумовуючи рік,
Яким то був Духнович-чоловік, –
Пишу статті, есеї та брошури
(Бо зараз рік побігне за капуру).
Виписую, вирізую з газет, –
Яким то був Духнович як поет, –
Аби подумати, щоб знову написати,
Бо ж рік був ювілейно світовим.
Десь повторюся і витком новим.
Будителя вже буде пам'ятати
ЮНЕСКО юне – мислі дитинча,
Щоб не воскресла дика саранча.
Іду в городці викошу траву,
Бо й завтра із Духновичем живу.
Відродження рутенське вже не раннє:
Далеко десь попереду світання.

20.VII.2003

КОЛИ НЕСИЛА БЕЗ ДУХНОВИЧА

*Неювілейне заднє слово до видання
«Духнович кореневий»
Есей з творчої лабораторії письменника*

Неювілейне лише тому, що ця філософічна поезія в прозі повинна була стати заспівом до моого томика своєрідного вибраного «Духновичіана», що мав об'єднати роман «Отець Духнович», поему «Будитель», критичну прозу – низку статей та есей, виступів на конференціях, нотаток і роздумів. Це мала бути збірка і до 200-річного ювілею Александра Духновича, і до моого скромного 60-річчя. Я хотів одним пострілом, образно кажучи, убити двох зайців. Не вийшло. Зайці побігли в ліс і там надійно скovalися, хоч я по них і не стріляв.

Я вчасно звернувся був до ужгородського Білого Дому з листом, проханням: мовляв, так і так... За десять років я вперше попросив фінансової підтримки (такою спритніші колеги скористалися вже по кілька разів). Лист зареєстрували для форми і навіть поклали ні до чого не зобов'язуючу резолюцію. Але дрібне чиновництво нашого Білого Дому, нинішніми словами – держадміністрації – вміло і звично закрутити мене в паперах і телефонних дзвінках так, щоб не виділити і тих мізерних грошей, що я попросив (один письменник-колега так і висловився, що таку малу суму ганьба було просити – якісь чотири тисячі гривень, коли комусь виділяють по 10–20 тисяч), адже вони потрібніші своїм людям, одомашненим письменникам чи таким, які не викликають сумнівів. Сумнівів не мав би викликати і я, але з моїм прізвищем асоціюється русинство,

а це для дрібного чиновника гіпертрофована загроза втратити, можливо, крісло, де вже розсиділіся сідниці на два прольоти, а відтак і завтрашню високу пенсію держслужбовця. Та мало ще які побоювання супроводять чеховсько-гоголівсько-щедрінських персонажів Білого і поза Білого Дому в Ужгороді (та ж вони йдуть і від Марка Бараболі). Серед них є байдужі чужинці і звичні перекотиполе, є свої запроданецькі землячки, є всюдиущі «успішні» галичани...

Бідний той Білий Дім, щиро подарований милому Підкарпаттю мудрими і спомігливими чехами, скоро за нинішньої експлуатації може осісти й провалитися у млаку Галагова, бо могутні дубові палі, що зараз укріплюють ґрунт, мочаръ, раптом можуть не витримати ваги чиновництва в прямому сенсі слова: приміщення урядової споруди не вміщає непомірно зрослої кількості чиновників. Було їх дай Боже і за радянського режиму. Та тепер утричі більше. Це доволі точні дані незалежної вже, але такої ж фальсифікованої статистики, як раніше. Я не звинувачую дрібне чиновництво, що працює під чиєюсь там рукою, яке бездушно зарізalo кошти на моє видання (свої «родні» закарпатці, літературні чиновники, вражені ще й вірусом заздрості). Я буду мусити видання розформувати і потихеньку повидавати окремо, бо на менші книжки легше знайти кошти, ніж на об'ємний томик. І ось один осколок з тої книги – перед читачем. А буде їх всього три-п'ять. З трудом штовхатиму у світ. Хоч обидва ювілей миули ...

Люблю Духновича. І не можу без Духновича. Через те в основу свого ж ювілейного видання й поклав був різноманітні твори про Будителя.

В іншому есеї детальніше опишу свою коротку боротьбу за «Духновичіану». Я не досяг бажаного результату, очікуваного, що навіть академік Міжнародної слов'янської

академії наук Микола Вегеш не зумів мене врятувати своєю, фактично рекомендаційною рецензією на мої Духновичівські твори (вона друкуватиметься в збірнику «Його перо не знає кордонів» і друкується тут. – Авт.), а роман він знає давно (перше видання вийшло десять років тому), і в його університетській ювілейній Духновичовій конференції беру участь. Звання і титули Миколи Вегеша реально виявилися «безсилими» перед байдужістю. А це ж – доктор історичних наук, професор УжНУ, завідувач кафедри політології, директор науково-дослідницького Інституту Карпатознавства. Крупний спеціаліст. Та ба! Традиційно тупий і традиційно вислужливо-боязкий чиновничок і бездарний заздрісник – сильніший... І завжди правий... А пану Миколі я вдячний за плече, бо знову поставлений у позу боротися за себе, як у молодості...

Що ж, і тепер вийду зі своїх можливостей. Споряджаю у світ, хоч і після дати ЮНЕСКО цю поезію в прозі «Духнович кореневий» українською мовою, а трохи пізніше випущу, очевидно, й адаптовано до карпато-рутенського языка. І споряджатиму у світ ще кілька осколків свого «вираного». Цим виданням вшановую не лише Духновича, а й започатковую серію видань до свого власного 100-річного ювілею, що внесеться до Календаря ЮНЕСКО в часі 9 травня 2043 року. Дата День Поразки забудеться. Думаю, що доти вже відімре і скрита (прихованна) цензура в Україні – чи вона маскується під так звану експертну раду облдержадміністрації чи ховається під личною управління інформації і преси, ба навіть управління культури (які це зайві структури в системі влади!), як тепер. Може, доти доступимося до Європи... Опинимося в цивілізації, може...

Не називаю прізвищ дрібних чиновників, бо вони можуть виявитися крайніми, їх виженуть з роботи, а я матиму гріх на душі. Вони вигибнуть саме з новим льодовиковим періодом.

Цей антиорганізаційний момент ще буде освітлений окремо, як то кажуть, в системі свого ювілейного і пост-ювілейного настрою. Хоч зачіпати цю мізерію, цих нещасних примітивних людей, що стояли на шляху виходу моєї «Духновичіані» – це спуститися до їхнього ж мізерного рівня. Хоч мене дуже турбує, що не прийшов до ювілею Духновича з належною збіркою вибраних творів, а міг. До кінця року поступово дещо відкомпенсую. Це мене гризе. Але нічого не вдію. Бо ще ніхто не переміг чиновника.

Про інше, творче.

Окрім того, що вже написано мною про Духновича і що мало бути зібране в одній обгортаці, я весь час мучився наміром – написати про Духновича щось значуще: якусь нову поезію або епатажну статтю-есей, абощо. Ці весняні дні, що йшли в організаційних клопотах я хвилювався задумом, наміром. Котрогось березневого дня і виникла поезія в прозі чи етюд, чи есей. А доти спілкувався з новими людьми, творцями крайової Духновичіані, актором і режисером і драматургом Василем Шершуном, що адаптував драму Будителя «Добродетель превышает богатство» для сучасної сцени. Тут першу організаційну скрипку, можливо, вела й модна поетка і мисткиня, новий завліт театру (кадри справді треба оновлювати) Олена Лизанець-Рошко. Вкупі вони до ювілейної дати Будителя постали готовими відрекомендувати прем'єру. Спілкування з ними та іншими «духновичівцями» (наприклад, Михайлом Алмашибем, який дуже хвалив і хвалить мій роман «Отець Духнович», захоплений ним, здається, і Василь Шершун), – все це окриливало мене, обнадіювало. Ще зустрічі зі згадуваним земляком, вченим Миколою Вегешем, дослідниками русинства аспірантом Михайлом Заном чи доцентом Миколою Макарою, іншими. Настроювали і ювілейні публікації в газетах і т.д. А публікація 17 квітня 2003 р. Духнович кореневий

першої редакції першої частини мого диптиху – поезії в прозі «Духнович кореневий» у провідному краївому тижневику «Старий замок», що готується в Мукачеві, а веде його талановитий журналіст і новеліст Юрій Клованич, - заставила упродовж кількох днів до римо-католицької Пасхи, в тому числі й Великодної П'ятниці хвилюватися темою невмирущого і невтомного Будителя. Так постала нова редакція першої поезії в прозі з означеного диптиху і... написалася нова – друга частина. Так і сформувався диптих. Потому - триптих. Він перед читачем. Із заспівом і виспівом. Вважаю цей твір достойним імені Ал.Духновича. А в майбутньому він стане, можливо, і заспівом до задуманої мною «Духновичіані» як об'ємного видання. Хоч це справа майбутнього, та сьогодні заспокою себе зробленим, – що міг в цій ситуації. Сьогодні ж я і вирішив, що видам цей триптих окремою книжечкою. Я – мов цивільний вояк з батальйону швидкого реагування...

Мабуть, не від об'єму залежить головне. Брошура Августина Волошина про Ал.Духновича невелика за кількістю сторінок, але яка мітка, точна і вичерпна всеосяжною оцінкою постаті Будителя. Коли була вийшла, - давно, – та актуальна ж і сьогодні. Досягти би отого розмаху оцінки лапідарним стилем даної поезії в прозі, триптиху! Інші завдання диктуються жанром, але орієнтир прийнятний. Заднє це слово у виданні, та не задкувальницьке. Ніколи не поважав і не поважаю чиновників будь-яких рангів, хоч і розумію, що без них не може функціонувати керівна вертикаль. Однако це не моя тема.

Крупинка радості – видіти поезію в прозі «Духнович кореневий» окремим відбитком.

Автор.

19.IV.2003 Ужгород

Примітка. Стаття друкується вперше.

ПАТРІОТИЧНИЙ МАГНЕТИЗМ АЛЕКСАНДРА ДУХНОВИЧА

*Виступ на науковій конференції Інституту
карпатознавства УжНУ,
присвяченій 200-річчю Ал. Духновича, 24 квітня 2003 року*

Несподіване, може, поєднання фізичного поняття з іменем культурно-освітнього діяча і письменника, вченого, - але закономірне. Є щось тут з поля магії. Ім'я перебувало під негласною забороною, принаймні. Вважалося недоцільним при озвученні імен крайової класики. Навіть обпліювалося це ім'я нерадивими земляками¹ і холодними чужинцями², витравлялося зі свідомості поколінь, - а воно жило і пережило століття лихоліть чужинецького закрою. Ім'я це вижило. Два сторіччя – достатньо для переконання. І не тому притягувало, як магніт, що було під забороною радянського режиму: отчий край не знав до окупації 1944-го року, яка тривала принаймні до 1991 р., способу поклонятися через заборону. Краяни завжди честували Александра Духновича, можливо, не завжди знаючи за що. Прості люди, співаючи “Я русин був, єсм і буду” чи “Подкарпатські русини, оставте глубокий сон”, не усвідомлювали, що це їхні гімни, але співали їх натхненно. Колись відкрито, як і тепер. Часом потаємно, як за комунорадянського режиму, але співали. І хвилювалися. Співаючи, сяяли очима. Магія пісні передавалася гурту, ішла від серця до серця.

Отут і перша ознака магнетизму імені Александра Духновича, що сто років означалося двома зачатковими літерами “А.Д.” і розумілося, що це Александр Духнович.

Може, корінь слова “дух” як компонент прізвища і діє на краян. А може, і суфікс “ович” грав, що, як правило, присутній у прізвищах більш горватів, нашадками яких і є нинішні руснаки, русини чи рутени (до останніх двох означень прикладається і географічне “карпато”).

Я був приємно здивований, коли недавно вичитав, що вище названі два гімни вже й не гімнами означаються, а ... молитвами³. По-моєму, вищої оцінки творів класика крайової літератури, високого класика, - і бути не може. Тож чому, - не можу зрозуміти, - за два сторіччя не лише так тugo йшло вивчення творчості Будителя, а й, як на нині, про нього написаний лише один роман⁴ і ... одна поема⁵, але ціла вервечка, все ж, окремих поетичних творів, малоформатних, серед яких вирізняється майстерністю лише вірш Петра Скунця⁶ та ще десять здавніше славнозвісної Марійки Підгірянки... Бо інше – політичні загальники. Щодо новаторства роману, написаного Азм Грішним, розходитися не стану, це доволі сповна освітлено в післямові до видання⁷, а також рецензентами Ігорем Керчою, Василем Оросом та Юліусом Баб’яком⁸. Одне речення мовлю про прозову спробу Юрія Бачі, пряшівського літературознавця і публіциста. Він написав чи то повість, чи то вервечку оповідок, яку невдало назвав “Олекса”. Ряд пов’язаних епізодів начеб оповідають про Будителя. Але ім’я Олекса до Александра Духновича не йде, надто фамільярне. Воно скоріше асоціюється з комуністичним діячем просовіцького напрямку – Олексою Борканюком ... Принаймні, читаючи Бачові фрагменти, мені це ім’я заважало сприймати оповідь, якщо вона була й про Духновича.

Александр Духнович - не виняток у європейському Ренесансі. Він цілком у слов’янському контексті, як і Тарас Шевченко для українців, Адам Міцкевич для поляків,

Христо Ботев для болгар, Шандор Петефі для угорців (я вже торкаю регіон Карпатської Підкови, Дунайської низини). Як Коллар для чехів і словаків... Можна називати пізніших відродженців і румун чи сербів, чи хорватів, а річ завжди іде про особу, яка гуртує націю, зачинає певний етап письменства, слугує віхою на шляху відродження – дуже часто і з додатком “нео”, бо спроби багатьох поневолених народів (словаки це чи русини, ба навіть українці часів Малоросії) відродити свою культуру, мову й літературу мали дві-три значущі потуги на віддалі кількох десятиріч. І слов'янське Відродження діялося пізніше власне європейського, зачатого романо-германськими народами.

Ще один парадокс Александра Духновича. Літературознавці будуть писати, повторюючи один одного, що в Будителя чимало недосконалого в поетиці (знову ж таки це промосковські чи просоціалістичні науковці типу Юрія Балеги), сумніватися, що автором гімну “Подкарпатські русини, оставте глубокий сон” є саме Александр Духнович⁹, а народ того й не чує. Він співає і любить автора і не сумнівається, що ним є “А. Д.”

Так чи інакше, а Александр Духнович є геніальним поетом. Двох невмируючих творів, - якби лише два і були, - цілком достатньо для життя у віках.

Шкода, що Александр Духнович еволюціонував до російської мови, бо твори, написані народною мовою, були дуже близькі до витворення норми літературної русинської мови, і нині наша література, наш народ стояв би на іншому, вищому етапі свого розвою. Зараз би вигранювали правопис своєї рідної, материнської мови. Але чи можна звинувачувати наших будителів, що вони заблукали? Напевно, ні.

Карпато-русинські будителі зробили в тогочасі

серйозний крок до утворення своєї прекрасної (і на думку Людовіта Штура) русинської мови. Вони витворили посильний пласт літератури, продовженої за демократичного часу милої Першої Республіки чехів і словаків, в якій жили й русини.

Александр Духнович – автор однієї з перших європейських педагогік, блискучий дитячий письменник. Лише один байкарський твір, як вовка вчили азбуки. До речі, наче рядовий твір, бо надрукований в гурті інших. Вовка вчать А, Б, В, Г, Д, а він усе за своє: Агнець, Баран, Козел... Інакше не запам'ятує. Який це сильний твір для дитячого сприйняття! Я його ставлю вище геніальних коротких оповідань для дітей-малят геніального Льва Толстого, що написав цілий том подібних.

А ще Александр Духнович – журналіст, організатор не лише освітньої справи, а й творець літературної спілки (пряшівського літературного “зведення”), прообразу нинішньої спілки письменників – за сторіччя до появи оної на теренах України, бо в СРСР вона творилася ще пізніше, ніж на власне Україні.

Але Александр Духнович – це більше, ніж письменник. Більше, ніж педагог. Більше, ніж журналіст. Більше, зрештою, ніж звичайний богослов. Більше, ніж вчений.

Александр Духнович – це символ нашого народу. Завдяки йому русини не зникли в п'ятьма віків. Завдяки йому русини не лише протрималися сто років, вони ново-об'явилися на карті сучасної України як повноправний народ. Найкульгавий перепис населення кінця 2001-го року фіксує лише тисяч тридцять русинів (руснаків, рутенів, бойків, гуцулів, лемків, верховинців, горян, долинян та низку підозначенів головного поняття) при реальному числі понад вісімсот тисяч, як можна здогадуватися, відштовхуючись від

цифри 500 тисяч перепису за Чехо-Словаччини). Це значить, що наш народ не поголовно “баранинський”.

Александр Духнович – це брила, знак, який означує межу моого краю від Сходу і до Заходу. Цю брилу сторіччя байлували зрушити, та не зрушили.

Коли я натхненно писав роман “Отець Духнович”, акцентував не лише на творенні Будителем шедевру “Я русин був, єсм і буду”, а й будував фундамент оповіді на чіткій світоглядній основі про геніальність Будителя при всій складності самої дефініції поняття “геніальний”, “геніальність” чи просто “геній”. Бо ще ніхто не придумав аксіоми для цього означення. Ясно лише одне: виняткові здібності, винятковий резонанс. А саме це і наявне в Будителевій постаті. Він альфа і омега наша.

Крім того, застосувавши потік свідомості як стильовий прийом романної оповіді, я відмежовувався навіть від майбутніх спроб малоздібних письменників традиційно описати постать Будителя. Чи навіть витворити біографічний роман у стилі франкомовних шестидесятників. Я не міг відати про фривольність Юрія Бачі як оповідача, недоцільним заземленням імені у невластвивому варіанті.

Александр Духнович – цоколь русинської самосвідомості. Це філософ нашої нації, гуманіст, виїмковий письменник, енергетика творів якого передається вже два сторіччя від покоління до покоління. Це елітна постать попри всю її природну заземленість реального буття в конкретному часі і просторі тогочасної Австро-Угорщини.

За два сторіччя постать генія не потребувала романтики і навіть не романтизувалася за останні два десятиріччя вільнішого слова за Української соборності. Йде лише копітке вивчення спадщини, яка ще й досі не видана. Та зусилля Івана Мацинського, Олени Микити-Рудловчак та

гурту пряшівських літературознавців і поокремих ужгородських (бо філологічні кафедри УжНУ тут виходять) незабаром завершаться виходом 4-го тому Єдиного на нині Чотиритомника. І це лише стане першим мовби чорновим етапом текстологічної роботи. Бо творча спадщина “А.Д.” надто складна. Та й ці чотири томи потребували сорока років невтомної праці, правда, лише кількох зацікавлених осіб, може, навіть єдиної потужної літератки Олени Рудловчак.

Не думав, напевно, Александр Духнович, що заживе двісті років. Та жити йому ще не одних двісті. Бо він – більше, ніж сто національних інститутів. Він не символ, а символ символів. Я не дивуюся, що безсилими перед постаттю Александра Духновича є і серйозні дослідні інституції, як НАН України, що зараховує його в українські письменники XIX століття, вперто вписуючи в так званий контекст української літератури, коли він один раз невиразно вжив географічне поняття “Україна”, а по-українському ніколи не писав, на території України не народився, не жив і не вмер... Це парадокс, який має своє пояснення в безсиллі науки говорити правду для самої себе хоча б. Однак, не приховаю, приємно бачити поезії Александра Духновича в антології української поезії чи видіти його прописаним в Українській Педагогіці. Від цього він не менший, а більший. Нерідко одна постать може належати двом і трьом культурам. Але з Александром Духновичем це не той випадок.

Щодо моїх особистих намірів довкола постаті Александра Духновича. Я не певен, що на романі “Отець Духнович” і поемі “Будитель. Летидуб” зупинюся. Певно, стукає в серце драма “Молитва Будителя” (назва умовна), кіносценарій. Поки що хотілося б реалізувати видання роману, поеми, статей та есеїв під єдиною назвою

“Духновичіана” з нагоди 200-річчя з Календаря ЮНЕСКО. Статті та есей розташую тут у третій частині видання у зворотньо-хронологічному порядку.

Колись я мав намір після “символічного” роману “Отець Духнович” написати й детально-біографічний твір про Будителя. Потому вирішив, що це не моя парафія. Це зробить хтось із молодших, “дотошніших”. Правда, я не певен, що такий твір конче треба писати. Може б, скоріше наукову біографію. Але крім Олени Рудловчак, цю роботу нікому сьогодні зробити. Непересічну підготовку з творчості нашого Будителя має американка карпатського кореня проф. Елайн Русінко, котра переклала драму нашого класика англійською мовою і, зрештою, написала дослідження історії карпато-русинської літератури до 1944-го трагічного року (а після й аж досі писатиме нове дослідження, наскільки знаю)¹⁰.

Я ще бачу у своїй творчості коротку емоційну біографію Духновича для дітей нижчих класів народної школи, в тому числі й недільної (на карпато-рутенськім языку), крім розділу підручника з крайової літератури.

Драму замислив - сюжетну – як творення шедевру. Психологічну монодраму. Як найліпший спосіб саморозкриття перед глядачем.

Кіносценарій же – низанка біографічних штрихів на емоційній основі. Спосіб кадрування я вже успішно застосував у романі “Отець Духнович”. Це зримо і пам’ятливо.

Гадаю, що зараз, із відзначенням 200-річчя Александра Духновича наша наука й письменство перебуває лише на другому етапі осмислення цієї ключової постаті. Другим етапом вважаю п’ятдесят повоєнних років, як у Європі, на материнській землі, так і в Америці. Перший же етап

переношу в часи Першої Масарикової Республіки. Бо кінцеві десятиріччя XIX-го сторіччя та перше десятиріччя ХХ-го віку були лише підготовчим часом до третій етапу. Отже, на часі третьї етапу. Він лише настає. Поза всяким сумнівом виявиться пліднішим за попередні два, або просто новим щаблем. Це ж закономірно. Грунт підготовлений. Неовідродження постукало у двері Карпатського Краю, що б не сказати Рутенії-Русинії. Чи Карпатії.

Карпато-русин з глибини віков прийшов до земляків-сучасників. Це до нас прийшов невмирущий Пан Отець – Александр Духнович. Просім Його до своєї новітньої хижі, де оздобою і його лицо коло ліку Сина Божого, Богоматері і Боговітця. Він іде з Хлібом Душі.

- Слава Ісусу Христу!
- Слава навікі Богу!

Присісти коло нього у своїй хижі кожного тягне магнітом. Ба що нового уповість Будитель ниськы? І про нынішній день. Він зайде до кожного земляка. А чи всі земляки завітають на День народження до Пана Отця? Се увидимо і звисновкуємо по ювілейних торжествах у своїх душах.

Ніч на 3.III. 2003, Ужгород

¹ Маю на увазі комуно-радянського “естета” Ю.І.Балегу, доцента кафедри української літератури УжНУ і його горевізну “зелену” книжку “Художні відкриття чи правда фактум?”. - Ужгород: Карпати, 1969.- 220 с.

² Наприклад, історик Іван Коломієць у двотомній монографії про соціально-економічне становище Закарпаття в XIX ст. (видавництво Томського університету) та двотомних нарисах історії Закарпаття.

³ Анна Плішкова(псевдонім: пл). В Америці – як кебы в Карпатах // Народны Новинки. - 2002. - № 51-52. – С.3.

⁴ Фединишинець В. Отець Духнович. Історико-філософський роман. – Ужгород, 1994. – С.3-119.

⁵Фединишинець В. Будитель. Поема. – Ужгород, 1993. – С.4-47.

⁶ Цінну прикінцеві рядки Петра Скунця, що нас і досі не збудив Духнович, що і досі триває кошмарний сон... Прикметно для українського поета.

⁷ Фединишинець В. Дорога до роману “Отець Духнович”. Перша післямова чи есей з творчої лабораторії і друга післямова чи есей “Духнович – як міф: прямий і дзеркально зворотний”, с.120-150 у виданні “Отець Духнович”, вказаному вище.

⁸ Див. журн.”Айно”, 1998, № 2-5.-С.95-96, 112, а ще с.109-111 (рец.доц.В.І.Ороса на роман “Отець Духнович”).

⁹ Балега Ю. Плагіаторство чи містифікація? І хто автор гімну “Подкарпатські русини?”// “Закарпатська правда”, 1991, 7 лютого. Ясна річ, новим етапом дослідження творчості А.Духновича є не лише праці американських вчених (проф. П.Р.Магочія та проф. Е.Русінко, а й ужгородців проф. Д.Д.Данилюка, В.І.Падяка, В.І.Ороса, М.І.Алмашія, М.В.Фединишинця та ін.

¹⁰ Див. томик А.Духновича в серії русинських студій Колумбійського університету, зосібна передмова та примітки Елайн Русінко.

Примітка. Уперше виступ надруковано у збірн.: Олександр Духнович - визначний педагог, мислитель і громадсько - політичний діяч Закарпаття. Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 200 - річчю від дня народження Олександра Духновича 24 - 26 квітня 2003 року. Ужгород. Україна. Ужгород, 2003, стор. 299-305.

ПРАВО НА ПОГЛЯД

Про історичний роман “Отець Духнович” Володимира Фединишинця

Я давно стежу за творчістю свого земляка. Це потужний письменник. Вражений багатьма його творами. І повістю “Останній опришок”, що згодом стала основою великого історичного роману “Бранці лісу”, і двотомником його портретних поезій “Срібні силуети”. До речі, коли бачити дати написання творів, і мотто кожного портретного вірша, що є своєрідною біографічною розвідкою з творчою родзинкою, написаною в той час, коли ми, історики, належне не цікавилися історією свого краю, її глибинними пластами. Вразила мене й книга Володимира Фединишинця “Крайові літературні здвиги”. Це оригінальний погляд – теоретичний і практичний - на літературний процес краю з давнини до сьогодення, на творчість окремих письменників, творами яких зачитувався сам автор, будучи ще студентом та у зрілій вік, уже як колега. Я маю на увазі есей про Федора Потушняка, Петра Лінтура, Юлія Боршоша-Кум’ятського та інш. Несподіваний ракурс, несподівані оцінки, несподівані пасажі. Я відразу написав грунтовну, полемічну рецензію на це видання, та якось закрутівся у вирі своїх “історичних” проблем і рецензія залежала в одному з наукових збірників. Та скоро побачить світ.

Знаю Володимира Фединишинця як темпераментного публіциста, есеїста, ревного поборника русинства. І цілком погоджується з висновками перспективного викладача Михайла Зана, який досліджує русинство, що письменник стоїть остоною політичного русинства, він є своєрідною самостійною постаттю і не вкладається у схему звичних,

розділів уявлень. Фединишинцеве пізнання історії рідного краю глибше і ширше, ніж деяких його колег по русинству, із якими він мимоволі стоїть ніби на одній барикаді.

Знаю деякі наукові публікації письменника, його самобутню наукову есеїстику. Він активний автор університетського збірника “Карпатика”. Ось на виході його ретроспективна розвідка про церкви рідного села Репинного. Це, як зазначено, складова частина його книги про рідне село (достойна частина).

Я завважив і еволюцію поглядів Володимира Фединишина. Статті останніх років відверто і прямо утверджують українську державність. Маю намір висунути їх на здобуття премії імені Василя Гренджі-Донського. Пам'ятаю, що молодий ще критик і поет Володимир Фединишинець у “Літературній Україні” разом із іншим своїм земляком Олексою Мишаничем, тоді також молодим вченим, нагадав про геть забутого у нас поета, власне, такого, творчість якого не варто було, мовляв, популяризувати. Я не знаю, як у той час Фединишинцеві удалося надрукувати невелику статтю про опального Гренджу-Донського, але це факт, зафікований і бібліографією Зірки Гренджі-Данилюк - дочки поета, та Івана Хланти.

Мені дуже приємно констатувати, що Фединишинець не є антиукраїнцем, це однозначно. І коли йому дорікає недоук з антиукраїнського табору, як, мовляв, Фединишинець міг назвати Мазепу чи Петлюру видатними синами українського народу, - а хто ж вони, зрештою?! – то стає сумно за таких колишніх випускників вузу, взагалі “інтелігентів”.

Так, Фединишинець неоднозначний. Так, Фединишинець сповідує русинські погляди, які сам і витворив у ряді публіцистичних книг. Так, Фединишинець з кимось воює,

когось підносить, когось заперечує. Але хіба не він першим заговорив про призабутого угорсько-русинського історика Кароя Мейсароша (брошура видана трьома випусками, у тому числі й перекладена угорською мовою). Йй високу оцінку дав як проф. Омелян Довганич, так і проф. Іштван Удворі. Власне, про Фединишинця так багато написано, що можна осмислювати в дисертаційному дослідженні (і до цього діде черга). Він поки що єдиний, хто написав поему і роман про Духновича. Все ж таки це два епічні твори.

Зараз сам письменник показує мені виведений на комп'ютері рукопис вибраної прози, куди входить десять новел, повість про опришка-розвбійника і згадуваний новаторський історико-філософський роман “Отець Духнович”. І саме йдеться про роман, виданий десятма роками перед цим. І просить захистити його від сучасного (новоявлений?) “цензора”, який намагається щось там викреслювати в його романі. Який цензор?! Я спершу не зрозумів свого земляка. Конституція України дозволяє висловлюватися вільно на будь-які теми. Цензури у нас немає. Та й сам Фединишинець неодноразово дякував соборній Україні за право на Свободу Слова (ці слова він майже завжди пише з великої літери). А тут... незрозуміла ситуація, в яку саме і потрапив. Парадокс!

Я не літературознавець, аби давати вичерпну філологічну оцінку роману Фединишинця про Духновича, це зробив кандидат філологічних наук, доц. В.І.Орос, вже покійний, відразу по виходу твору у світ, потім ряд краєзнавців, а також історик театру Василь Руснак, заслужений працівник культури. Відзначу, що роман містить не лише своєрідний погляд на постати Будителя, а й окремі сцени виписані з великою силою художнього таланту романіста. Наприклад, творчий процес написання Духновичем пісні, що стала

гімном “Я русин був, єсм і буду”. Фединишинець як поєт заглибився у творчу лабораторію Духновича і дав свою гіпотезу протікання творчого процесу. Це міг зробити лише поет, хай і по сто роках після свого славного попередника. Подібних композиційних знахідок у творі поспіль.

Есеїстичний роман Фединишина засвідчує ерудицію автора, злет мистецької фантазії, любов до краю. Новаторські знахідки повсюдно скрашають художню оповідь.

Добре, що Фединишинець і гуморист. Конкретизуючи ситуацію, він продекламував щойно написану дотепну мініатюру про “українську дійсність”:

Поет пішов у цензори і ... вмер.

Що станеться з цензурою тепер?

Якщо від цього експромта перейти на серйозну ноту, вважаю, що редактувати погляди письменника не можна. Можна насильно викреслити щось із роману Фединишина, виправити, але тоді це буде не Фединишинець. І тоді це буде не Фединишинців Духнович. Хіба неясно? Справді, Духнович – постать складна, суперечлива. Зрештою, і належне не вивчена. Фединишинець прочитав її так, як прочитав, по-своєму інтерпретував. Він бере участь і в науковій конференції з нагоди 200-річчя Духновича, яку проводить Інститут Карпатознавства та університет.

Так, у романі та есеїстичних статтях, які прилягають до роману і є його органічним продовженням, бо ж хіба не цікаво після тексту роману прочитати, як письменник прийшов до такої теми, як її осмислив, опрацював, виклав, - так само і в жанрі поеми?! – так, тут є гострі оцінки тих, які не просто були глухими до творчості і постаті Олександра Духновича, а й перекреслювали його, як і взагалі деякі минулі події, скажімо, Карпатську Україну, яку

досліджую, та її творця Августина Волошина. Історик про це пише стримано. Письменник має повне право на емоції, це художнє письмо. Мені приемно, що Фединишинець захоплений Карпатською Україною і своїм земляком, її творцем, Героєм України Августином Волошином.

Може, справді тому, хто хотів би переписати Фединишинця, підправити, доцільно самому, якщо є знання, сили і уміння написати свій роман про Олександра Духновича. Це було б корисніше.

Я знаю про нові вірші Фединишинця про Духновича. Я знаю, що він пише драму про Будителя, а повість про Августина Волошина “Сповідь Президента” розгортає в роман.

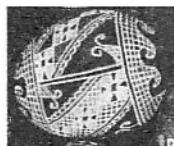
Вітаю вихід у світ цієї книги. Най буде Фединишинець таким, яким він є напередодні свого 60-річчя. Подобатися однаково усім – це бути сірістю. Фединишинець – це неординарна особистість. Він ніколи усім не подобався і не буде подобатися. А чи є в цім необхідність? Навіщо письменникові втрачати самобутнє обличчя?

Микола ВЕГЕШ,

директор НДІ карпатознавства,
завідувач кафедри політології УжНУ,
доктор історичних наук, професор,
академік Міжнародної Слов'янської Академії наук

20-21.III. 2003 р.

Примітка. Ця стаття була подана до газет “Новини Закарпаття”, “Верховина” та “Карпатська Україна”. Але вони не відважилися її надрукувати. Тільки новинка “Подкарпатська Русь” від 30 серпня 2003 р. вмістила статтю зі скороченням.

Зміст книги «Духнович кореневий»

Дунай – Духнович – Я. Вірш	2
Духнович кореневий:	
Заспів	5
Частина перша	6
Частина друга	10
Частина третя	14
Виспів	17
Рік був ювілейно світовим. Вірш.	19
Коли несила без Духновича. Неювілейне заднє слово:	
есей з творчої лабораторії письменника	20
Патріотичний магнетизм Александра Духновича. Виступ на ювілейній конференції.....	25
<i>Д о д а т о к</i>	
Микола Вегеш. Право на погляд. Про історичний роман Володимира Фединишинця “Отець Духнович”.....	34

ПОДЯКА

Це видання здійснене на кошти автора.

Дякую також за скромні пожертви, що лягли в оплату:

проф. П.Р.Магочію (105 грн.),

о.Дм.Сидору (100 грн.),

доц. М.П.Макарі (20 грн.),

дружині Іліці (10 грн.),

сину Мішелу (12 грн.).

B.Ф.

21.VII.2003

Літературно-художнє видання

Володимир Степанович Фединишинець

ДУХНОВИЧ КОРЕНЕВИЙ

Поезія в прозі. Триптих.

Вірші та есей.

(Українською мовою)

Авторська редакція

Художньо-технічне редактування, дизайн, верстка
та обортка письменниківі

У колажі використано графічний портрет

Ал.Духновича роботи Йосипа Бокшая
та фотопродукцію олійного портрета Будителя
руки Невідомого Автора XIX ст.

Коректура автора з участию Михайла Фединишина
та Анни Галай-Печори

На 4-ій стор. обкладинки фотопортрет письменника поч. травня 2003 р.
майстра Сергія Гудака

Оригінал-макет видання за проектом письменника

виготовила Наталка Повч-Наумченко

Комп'ютерний набір Анни Галай-Печори

Комп'ютерна верстка Наталки Повч

Видання підготовлене у квітні 2003 р.

Здано на виробництво 19.IV.2003 р.

Підписано на вихід у світ 21.VII.2003 р.

Формат 80x64/16 Гарнітура Крікет

Папір офсетний. Друк офсетний. Тираж 700 прим.

Видрукувано у приватній друкарні Романа Повч

(м. Ужгород, Великокам'яна, 31)

Тел./факс: (0312) 61-37-17

Крайовий часопис-альманах «Айно» (свідоцтво про державну
реєстрацію: серія Зт, № 143 від 28 січня 1998 р.)

Сад журналу «Айно» (свідоцтво про державну реєстрацію:
серія Зт, № 144 від 13 лютого 1998 р.)

Засновник: Фединишинець В.С.

Адреса: 88015, Ужгород-15, вул.Легоцького, 9, кв.52.

Тел.: (031-22) 5-23-83

Володимир Фединишинець

ОТЕЦЬ ДУХНОВИЧ

Володимир Фединишинець
Отець Духнович,
Історичний роман та есей.
Ужгород, 1994

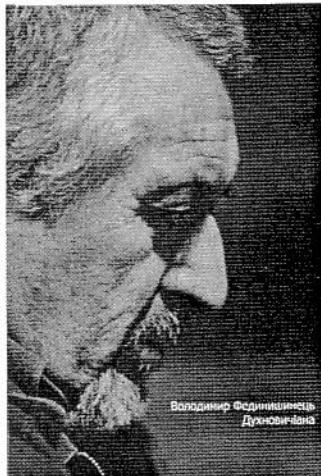

Володимир Фединишинець
Будитель.
Поема та есей.
Ужгород, 1993

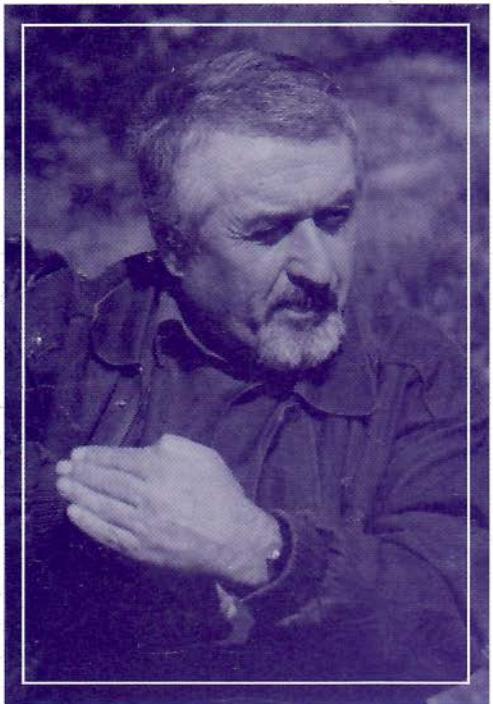
Володимир Фединишинець
Духновичані

Володимир Фединишинець
Духнович кореневий
Поезія в прозі. Триптих.
Вірші та есей.
Ужгород, 2003

Володимир Фединишинець
ДУХНОВИЧІАНА
Статті та есей.
Ужгород, 2003

Сталося так, що постать і творчість Александра Духновича на Подкарпатській Русі була під негласною забороною за всі п'ятдесят років радянського іра. Та не всі корінні патріоти слідували більшовицьким приписам. Серед них і видатний громадський діяч та письменник Володимир Фединишинець. Його історичний роман "Отець Духнович" (1994) та поема "Будитель. Летидуб" (1993) і досі залишаються, на жаль, єдиними у світовій літературі полотнами епічного жанру про видатну крайову постать, сина нашого народу, довірливого народу, який не вигиб на політичних роздоріжжях в минулому і завдяки його синівському афористичному рядку "Я русин був, єсм і буду".

Книга Володимира Фединишинця містить афоризми про самого Будителя, які являють собою новаторські поезії в прозі. Це одне з видань письменника у нагоді його 60-річчя.

Сад журналу
"Айно". 2003. Кн.29

